

IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ VEIKLOS KOKYBĖS VERTINIMO PATIRTIS KLAIPĖDOS MIESTE

Rima Rupšienė
2015 10 08

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (Žin., 1994, Nr.38-1804)37 straipsnio 6 dalis

- Mokyklos (išskyrus aukštąsias mokyklas) išorinis vertinimas atliekamas periodiškai, jį inicijuoja mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (valstybinės mokyklos – biudžetinės įstaigos), savivaldybės vykdomoji institucija (savivaldybės mokyklos – biudžetinės įstaigos), savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos – viešosios įstaigos), savininkas (dalyvių susirinkimas) (kitų mokyklų). Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo ir formaliojo profesinio mokymo programas, veiklos išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarką nustato švietimo ir mokslo ministras. Neformaliojo švietimo mokyklų veiklos išorinio vertinimo tvarką nustato valstybinės ir savivaldybės mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas), kitų mokyklų – savininkas (dalyvių susirinkimas).

Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. sprendimas „Dėl Klaipėdos neformaliojo švietimo mokyklų išorinio vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Klaipėdos neformaliojo švietimo mokyklų veiklos išorinio vertinimo tvarkos aprašas (toliau – aprašas) nustato **ikimokyklinio ugdymo mokyklų**, neformaliojo vaikų švietimo mokyklų ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklų (toliau – NŠM) veiklos išorinio vertinimo (toliau – išorinis vertinimas) organizavimą ir vykdymą.

- Organizuoti mokymai išorinio vertinimo vykdytojams: auklėtojams, priešmokyklinio ugdymo pedagogams, specialistams, vadovams, švietimo skyriaus specialistams.
- Atsižvelgta į Bendrojo ugdymo mokyklų veiklos kokybės išorinio vertinimo patirtį.
- Grupėse diskutuota dėl veiksmų plano, aptartos elgesio taisyklės, vertinimo veiklos žingsniai.

- **Tikslas** – ar šioje įstaigoje šiems vaikams užtikrinamos kokybiškos paslaugos
- **Rezultatas** – ar padėjo šiai įstaigai pagerinti šiems vaikams teikiamas paslaugas?

Vertinimo eiga

1. Pranešimas įstaigai apie planuojamą išorinį veiklos vertinimą;
2. Pirminis išorinio vertinimo grupės vadovo apsilankymas įstaigoje;
3. Išorinis vertinimas įstaigoje (5 dienos);
4. Ataskaitos pateikimas;
5. Galutinė ataskaita;
6. Įstaigos veiksmų planas.

Ataskaita

- Informacija apie išorinio vertinimo grupę;
- Informacija apie tai, kuo remiantis buvo priimti sprendimai ir išvados apie įstaigą;
- Įstaigos konteksto analizė;
- Įstaigos stiprieji ir tobulintini veiklos aspektai;
- Išvada apie įstaigos įsivertinimo (vidaus audito) veiksmingumą nustatant stipriąsias ir tobulintinas įstaigos veiklos sritis;
- Kiekvienos veiklos srities aprašymas.

Po išorinio veiklos vertinimo:

Rezultatai aptarti įstaigos, mokytojų tarybose, metodinėse tarybose, bendruomenės susirinkimuose, įstaigų vadovų pasitarimuose. Su rezultatais supažindinti ugdytinių tėvai, tėvų aktyvas.

Kaip pasinaudota išorės vertintojų rekomendacijomis:

- Įstaiga pasitikrino koks yra pasiekimų lygmuo visose veiklos srityse;
- Sužinojo ką galvoja apie įstaigą darbuotojai, tėvai;
- Pasitikrino ar darbuotojų santykiai grįsti pasitikėjimu, atvirumu ir abipuse pagalba;
- **Išorės audito ataskaitą įvardijo kaip analitinę medžiagą įstaigos strategijai:**
- išorinis vertinimas sudarė sąlygas aiškiau pamatyti įstaigos veiklos stipriąsias ir tobulintinas sritis;
- sudarytas veiksmų planas veiklos tobulinimui, rengiant įstaigos strateginius ir metinius veiklos planus, įstaigos, mokytojų tarybos, metodinių grupių planus,
- suaktyvėjo vidinis įsivertinimas.

Trūkumai

- Išorinis vertinimas priimamas kaip procesas, keliantis įtampą, kaip priežiūra, kuri gali turėti neigiamų pasekmių;
- Dalis vadovų ir pedagogų neįžvelgia išorinio vertinimo postūmio įstaigai keistis, vertinimo ir įsivertinimo būtinybės kaip naujo, kokybiškesnio ciklo pradžios;
- Veiklos planavimas grindžiamas įsitikinimais ir nuostatomis, įstaigos ne visuomet paiso vadybos ciklo: planavimo, įsivertinimo ir vertinimo procesai nesusiję.

Trūkumai

Analizuojamos tokios pat veiklos sritys bei kokybiniai veiklos rodikliai kaip ir įsivertinime (vidaus audite).

Tačiau dalis įstaigų vis dar nemato prasmės ir neturi pakankamai patirties atliekant vidaus auditą, nes:

- ATIMA DAUG LAIKO;
- SUDĖTINGA METODIKA;
- ABEJONĖS NAUDA;
- ABEJONĖS OBJEKTYVUMU;
- TRŪKSTA ŽINIŲ;
- TRŪKSTA PATIRTIES.

Vykdamant išorės vertinimą tikslinga atsižvelgti į įstaigos vidaus audito rezultatus bei į visas kitas įstaigos turimas įsivertinimo sistemas.

Reikia, kad įstaigų vadovai ir pedagogai savo iniciatyva imtųsi spręsti aktualius mokyklai klausimus, o ne lauktų postūmio iš šalies. Pedagogams reikia patiems pamatyti mokyklos veiklos tobulinimo galimybes ir perspektyvas, tada sutaupoma laiko, labiau vertinami pasiekti rezultatai ir atsiranda vidinė motyvacija tobulėti ateityje, vadovaujantis pačių priimtais sprendimais – didėja pasitikėjimas savo jėgomis.

Išorės vertintojų patirtis

Mokyklų išorinis vertinimas:

- 5 dienas po 10 -12 val. per dieną dirbančių vertintojų komanda mokykloje.
- Ugdymo(-si) procesas, kasdienė mokyklos veikla (iki 75% vertintojo laiko praleidžiama klasėje).

Stokojama laiko, todėl iškyla klausimų dėl **vertinimo tikslumo, objektyvumo.**

Išorės vertintojų patirtis

- Vertinimo metu mokomės iš kitų ir mokome kitus.
- Vertinimo metu visi kartu tobuliname vertinimo sistemą, įgyjame daug naujos patirties (profesionalumas, vertinimų tikslumas, objektyvumas).
- Vertinimo metu mokomės rinkti duomenis ir juos interpretuoti.

Stengiamasi įtraukti kitus narius. Pagrindiniai nariai yra tie patys, jie jau yra įsigilinę į tiriamas ir vertinamas sritis, o prie jų prisideda kiti.

Tik dalis įstaigų suvokia išorinio vertinimo naudą arba kol kas neturi pakankamai patirties, kaip tikslingai panaudoti gaunamus rezultatus rengiant strategiją ir stengiantis pagerinti ugdymo proceso kokybę.

Įstaigų veiklos kokybės išorinis vertinimas profesionaliai organizuojamas vadovaujančio vertintojo kartu su darniai veikiančia išorės vertintojų komanda.

Todėl reikia tobulinti išorės vertintojų bendrąsias kompetencijas, stiprinti jų atsakomybę už atliekamos veiklos kokybę, o įstaigoms būtina tinkamai pasirengti išorės vertinimui.